
Kyrkomötet
Motion 2014:104
av Per Lindberg

Ändra formerna för kyrkoval

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma med förslag på nödvändiga ändringar i kyrkoordningen, så att indirekt valsätt kan användas vid val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte vid kyrkovalet 2017.

Motivering

Vilket valsystem är lämpligt för ett trossamfund och organisation som Svenska kyrkan? Det är nu dags för oss att våga tänka nytt!

Frågan om kyrkoval behöver nu bearbetas på allvar, självklart inom kyrkan men också i den allmänna debatten. De politiska partier som ställer upp i årets riksdagsval behöver också ta en allvarlig funderare på den roll de, som i grunden sekulära organisationer, spelar i ett av Sveriges trossamfund.

Församling/pastorat är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Det är där evangeliet förkunnas och kyrkan rör oss som bor och vistas där. Det är i första hand i församlingen vi medlemmar är kallade att ta ansvar.

En demokratisk uppbyggnad tillhör ju Svenska kyrkans identitet. Nuvarande valsystem kan dock sägas vara en rest av det gamla statskyrkosystemet och ett enhetssamhälle som inte längre finns. Reformen med direkta val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte, som beslutades 1999 av det av riksdagspartierna dominerade kyrkomötet, har inte motsvarat förhoppningarna. Tvärtom finns flera oroväckande tendenser och risker:

Ledamöter kan väljas utan att vara förankrade i en församlingsgemenskap.

Om invalda ledamöter i första hand anses vara lojala med sekulära partier riskerar kyrkomötets beslut att tappa i trovärdighet. Skulle framtida kyrkomötesbeslut om kyrkans böcker och gudstjänstordningar inte uppfattas vara legitima riskeras i förlängningen hela Svenska kyrkans sammanhållning. (Där är vi inte än, men bara att risken finns bör leda till eftertanke.)

Valdeltagandet är lågt och det är orimligt dyrt.

Under 15 procent av medlemmarna deltar i kyrkoval. Det är många personer, men det är värt att notera att det ändå är en krympande skara eftersom ej kyrkotillhöriga och de som gått ur inte deltar alls. Det här är långt ifrån det antal som krävs för att ett direktvalt kyrkomöte kan anses legitimt. Jämför med ett riksdagsval – ett så lågt valdeltagande skulle uppfattas som en katastrof. En demokratiutredning skulle omgående tillsättas och åtgärder vidtas.

Mycket stora resurser läggs på att genomföra kyrkovalen och det kommer att bli ännu orimligare i en framtid med krympande ekonomi. Det är möjligt att minska kostnaderna dramatiskt.

Den rikstäckande valrörelsen skrämmer.

Varje valår ökar antalet medlemmar som utträder. I ett rikstäckande val är det omöjligt att ha kännedom om de som kandiderar. Detta utnyttjas cyniskt och valrörelserna präglas snarast av skrämselfpropaganda. Valplattformarna är många gånger utslätade vilket leder till att väljarna förleds att rösta mot snarare än rösta för.

Direkta val i församlingen är en bra ordning även om formerna har varierat över tid. Ledamöter till stiftsfullmäktige och kyrkomöte valdes tidigare indirekt av representanter från de nyvalda lokala fullmäktigeförsamlingarna. Att åter införa en ordning där församlingarna är grunden för val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte skulle ge goda förutsättningar att utveckla den inomkyrkliga demokratin i dagens svenska kyrka. Riskerna och det demokratiska underskottet med nuvarande system behöver åtgärdas och det är nu dags att våga tänka nytt!

Skövde den 23 juli 2014

Per Lindberg (POSK)